

SIKKERHETSDATABLAD

Ferro-Bet TURPENTIN SUPER GRADE

1. Identifikasjon av stoffet / produktet og av selskapet / foretaket

Utgitt dato	18.05.2010
Kjemikaliets navn	Ferro-Bet TURPENTIN SUPER GRADE
Registreringsnummer	1264
Kjemikaliets bruksområde	Løsemiddel

Importør

Firmanavn	Ferro-Bet AS
Postadresse	Bølumgaten 2, Galleberg
Postnr.	N-3070
Poststed	SANDE I VESTFOLD
Land	Norway
Telefon	+47 33770470
Telefaks	+47 33770250
E-post	ferrobet@online.no
Hjemmeside	www.ferro-bet.no

Utarbeidet av	HMS-databladet er utarbeidet/ revidert av ApplySorco AS. Koppholen 6. Postboks 8040, N-4068 Stavanger. tlf. +47 51 63 90 00 webside: www.ApplySorco.no
Nødtelefon	Giftinformasjonssentralen:22591300

2. Fareidentifikasjon

Klassifisering	Xn, N; R10, R20/21/22, R36/38, R43, R51/53, R65
Klassifisering CLP	Flam. Liq. 3; H226 Acute tox. 4; H332 Acute tox. 4; H312 Acute tox. 4; H302 Eye Irrit. 2; H319 Skin Irrit. 2; H315 Skin Sens. 1; H317 Aquatic Chronic 2; H411 Asp. tox 1; H304
Farebeskrivelse	Brannfarlig. Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging. Irriterer øynene og huden. Kan gi allergi ved hudkontakt. Giftig for vannlevende organismer, kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet. Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging.

3. Sammensetning /opplysning om innholdsstoffer

Komponentnavn	Identifikasjon	Klassifisering	Innhold
---------------	----------------	----------------	---------

Terpentin, olje	CAS-nr.: 8006-64-2 EC-nr.: 232-350-7 Indeksnr.: 650-002-00-6	Xn, N; R10, R20/21/22, R36/38, R43, R51/53, R65	100
Kolonneforklaring	CAS-nr. = Chemical Abstracts Service; EU (Einecs- eller Elincsnnummer) = European inventory of Existing Commercial Chemical Substances; Ingrediensnavn = Navn iflg. stoffliste (stoffer som ikke står i stofflisten må oversettes hvis mulig). Innhold oppgitt i; %, %vkt/vkt, %vol/vkt, %vol/vol, mg/m ³ , ppb, ppm, vekt%, vol%		
FH/FB/FM	T+ = Meget giftig, T = Giftig, C = Etsende, Xn = Helseskadelig, Xi = Irriterende, E = Eksplosiv, O = Oksiderende, F+ = Ekstremt brannfarlig, F = Meget brannfarlig, N = Miljøskadelig.		
Komponentkommentarer	Inneholder flere komponenter som ikke er merkepliktige		

4. Førstehjelpstiltak

Generelt	Flytt den skadde fra forurensningskilden. Sørg for ro, varme og frisk luft. Ikke gi noe å drikke hvis personen er bevisstløs. Ved uhell eller illebefinnende er omgående legebehandling nødvendig. Vis HMS-databladet til legen.
Innånding	Sørg for ro, varme og frisk luft. Ved pustevansker kan oksygentilførsel være nødvendig. Kontakt lege.
Hudkontakt	Vask huden grundig med såpe og vann. Ta av tilsølte klær. Vær oppmerksom på allergiske reaksjoner i huden. Kontakt lege hvis ikke alt ubehag gir seg. Klær vaskes før gjenbruk.
Øyekontakt	Skyll straks med rikelige mengder vann i opp til 15 minutter. Fjern evt. kontaktlinser og åpne øyet godt opp. Kontakt lege.
Svelging	Skyll munnen grundig og gi rikelige mengder melk eller vann forutsatt at den skadde ikke er bevisstløs. Aktivt kull suspensjon. FREMKALL IKKE BREKNING hvis produktet er petroleumbasert. Fare for aspirasjon og kjemisk lungebetennelse. Kontakt lege øyeblikkelig!

5. Tiltak ved brannslukning

Passende brannslukningsmiddel	Beholdere som er utsatt for varme, avkjøles med vann og fjernes fra brannstedet dersom dette kan skje uten fare. Vannspray, pulver eller karbondioksid.
Uegnet brannslukningsmiddel	Vannstråle.
Brann- og eksplosjonsfarer	BRANNFARLIG. Ved brann dannes: Karbondioksid (CO ₂). Karbonmonoksid (CO). Damp er tyngre enn luft og kan bre seg langs bakken til antennelseskilder.
Personlig verneutstyr	Brannmannskaper må benytte frisklufttilført åndedrettsvern Brannmannskaper skal bruke beskyttelsesklær.

6. Tiltak ved utilsiktet utslipp

Sikkerhetstiltak for å beskytte personell	Bruk verneklær som beskrevet i punkt 8 i dette sikkerhetsdatabladet. Unngå innånding av damper og aerosoler. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon. Unngå kontakt med øynene og huden. Røyking og bruk av åpen ild og andre antennelseskilder er forbudt.
Sikkerhetstiltak for å beskytte ytre miljø	Avrenning eller utslipp til kloakk, vassdrag eller grunn er forbudt. Ved større utslipp til avløp/vannmiljø informeres lokale myndigheter.
Metoder til opprydding og rengjøring	Absorber i vermikulitt, tørr sand eller jord og fyll i beholdere. Spyl området med vann. Farlig avfall. Innleveres til spesialmottak.

7. Håndtering og lagring

Håndtering	Sørg for god ventilasjon. Bruk personlig verneutstyr se pk 8 Unngå kontakt med øynene og huden. Unngå røyking og bruk av åpen ild. Unngå innånding
------------	--

	av damper. Beholdere må holdes tett lukket.
Oppbevaring	Ventilert område Oppbevares utilgjengelig for barn. Lagres adskilt fra antennelseskilder, røyking forbudt. Lukket emballasje. Tørt og kjølig. Beskyttes mot varme. Unngå direkte sollys.

8. Eksponeringskontroll / personlig verneutstyr

Administrative normer

Komponentnavn	Identifikasjon	Verdi	Norm år
Terpentin, olje	CAS-nr.: 8006-64-2 EC-nr.: 232-350-7 Indeksnr.: 650-002-00-6	8 t.: 25 ppm 8 t.: 140 mg/m ³ , AH	2007

Eksponeringskontroll

Anbefalte overvåkingsprosedyrer	Krav om kontroll av luftforurensning. Løsemidler i arbeidsatmosfære. Måleresultatene bør underskride adm. norm. med god margin, helst <1/4 av adm. norm.
Begrensning av eksponering på arbeidsplassen	Anskaff utstyr for hurtig og rikelig øyeskylling. Sørg for tilstrekkelig ventilasjon.
Åndedrettsvern	Bruk egnet åndedrettsvern med kombinasjonsfilter, type A2/P2.
Håndvern	Bruk vernehansker av: Best egnet er nitrilhansker. Gjennomtrengningstid > 8 timer.
Øyevern	Bruk tettsittende vernebriller
Annet hudvern enn håndvern	Bruk egnede verneklær for å beskytte mot enhver mulighet for hudkontakt.
Annen informasjon	Det må ikke spises, drikkes eller røykes under bruk. Vask straks tilsølt hud med såpe og vann. Vask tilsølte arbeidsklær før de brukes igjen.

9. Fysiske og kjemiske egenskaper

Tilstandsform	Væske
Lukt	Karakteristisk
Farge	Fargeløs Klar.
Løselighetsbeskrivelse	Etanol. Oljer, parafin
Løselighet i vann	Uoppløslig i vann.
Relativ tetthet	Verdi: 0,86 g/cm ³ Kommentarer: 20 C
Kokepunkt/ kokepunktintervall	Verdi: 150-180 °C
Flammepunkt	Verdi: 30-36 °C
Ekspløsjongrense	Verdi: 0,8-6 vol %
Selvantennelighet	Verdi: 220-250 °C
Damptrykk	Verdi: ~ 5 mmHg
Damptetthet	Verdi: > 1

10. Stabilitet og reaktivitet

Forhold som skal unngås	Unngå varme, flammer og andre antennelseskilder.
Materialer som skal unngås	Sterke oksiderende stoffer. Sterke syrer.
Farlige spaltningsprodukter	Ved brann dannes giftige gasser (CO, CO ₂). Irriterende gasser/damper/røyk av:
Stabilitet	Stabil under de foreskrevne oppbevaringsforholdene.

11. Toksikologisk informasjon

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige helsefareopplysninger

Innånding	Damp irriterer luftveiene og kan forårsake hoste og pustevansker. Damp kan
-----------	--

	forårsake døsighet og svimmelhet. Farlig ved innånding.
Hudkontakt	Avfetting, uttørring og oppsprekking av huden. Langvarig eller hyppig kontakt kan forårsake rødhet, kløe og eksem/sprekkdannelse. Farlig ved hudkontakt. Kan opptas gjennom huden. Irriterer huden. Kan gi allergi ved hudkontakt.
Øyekontakt	Sprut og damp i øynene kan gi irritasjon og svie.
Svelging	Inntak kan imidlertid forårsake kvalme, magesmerter og brekninger. Lungebetennelse kan oppstå dersom oppkast som inneholder løsningsmiddel kommer ned i lungene.
Kroniske effekter	Inntak over lang tid kan forårsake skade på nyrer og lever. Langvarig og gjentatt kontakt med løsningsmidler over lang tid kan gi varige helseskader.
Allergi	Kan gi allergi ved gjentatt og langvarig eksponering ved hudkontakt

12. Miljøopplysninger

Toksikologiske data fra komponenter

Øvrige miljøopplysninger

Økotoksisitet	Giftig for vannlevende organismer. ,kan gi uønskede langtidsvirkninger i vanddig miljø.
Mobilitet	Siden produktet har lav løselighet i vann vil mobiliteten i i jordsmonn være meget liten og utøve liten risiko for å forurense grunnvann.
Persistens og nedbrytbarhet	Produktet brytes langsomt ned.
Bioakkumulasjonspotensial	Produktet inneholder potensielt bioakkumulerbare stoffer.

13. Fjerning av kjemikalieavfall

Avfallskode EAL	EAL: 070104 andre organiske løsemidler, vaskevæsker og morluter, Norsas: 7042
Produktet er klassifisert som farlig avfall	Ja
Emballasjen er klassifisert som farlig avfall	Nei
Egnede metoder til fjerning av kjemikaliet	Absorber i vermikulitt eller tørr sand for senere deponering på godkjent fyllplass for spesialavfall.

14. Transportinformasjon

Proper Shipping Name	TURPENTINE
Varenavn (nasjonalt)	TERPENTIN
Farlig gods ADR	Status: Ja UN-nr.: 1299 Klasse: 3 Fare nr.: 30 Emballasjegruppe: III Varenavn: TERPENTIN Andre relevante opplysninger: + KLASSE 9
Farlig gods RID	Status: Ja UN-nr.: 1299 Klasse: 3 Emballasjegruppe: III Varenavn: TERPENTIN Andre relevante opplysninger: + KLASSE 9
Farlig gods IMDG	Status: Ja UN-nr.: 1299 Klasse: 3 Emballasjegruppe: III EmS: F-E, S-E

	Varenavn: TURPENTINE Andre relevante opplysninger: +KLASSE 9
Farlig gods ICAO/IATA	Status: Ja UN-nr.: 1299 Klasse: 3 Emballasjegruppe: III Varenavn: TURPENTINE Andre relevante opplysninger: + KLASSE 9

15. Opplysninger om lover og forskrifter

Faresymbol

Sammensetning på merkeetiketten	Terpentin, olje: 100 %
EC-etikett	Nei
R-setninger	R10 Brannfarlig. R20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging R36/38 Irriterer øynene og huden. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging. R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet
S-setninger	S2 Oppbevares utilgjengelig for barn. S16 Holdes vekk fra antennelseskilder - Røyking forbudt. S24/25 Unngå kontakt med huden og øynene. S28 Får man stoff på huden, vask straks med store mengder . S51 Må bare anvendes på godt ventilerte steder. S23 Unngå innånding av gass/røyk/damp/sprøytetåke. (Den eller de aktuelle betgnelser angis av produsent, importør eller omsetter). S36/37/39 Bruk egnede verneklær, vernehansker og vernebriller/ansiktsskjerm. S62 Ved svelging må ikke brekning fremkalles: Kontakt lege omgående og vis denne etikett eller emballasje. S61 Unngå utslipp til miljøet. Se Sikkerhetsdatablad for ytterligere informasjon.

FAREPIKTOGRAMMER (CLP)

Signalord	Fare
Faresetninger	H226 Brannfarlig væske og damp. H332 Farlig ved innånding. H312 Farlig ved hudkontakt. H302 Farlig ved svelging. H315 Irriterer huden. H319 Gir alvorlig øyeirritasjon. H317 Kan utløse en allergisk hudreaksjon. H304 Kan være dødelig ved svelging om det kommer ned i luftveiene. H411 Giftig med langtidsvirkninger for vannlevende organismer.
Sikkerhetssetninger	P102 Oppbevares utilgjengelig for barn. P210 Holdes vekk fra varme/gnister/åpen flamme/varme overflater. — Røyking forbudt. P233 Hold beholderen tett lukket. P271 Brukes utendørs eller i et godt ventilert område. P403 + P235 Oppbevares på et godt ventilert sted. Oppbevares kjølig. P261 Unngå innånding av støv/røyk/gass/tåke/damp/spray. P304 + P340 VED INNÅNDING: Flytt personen til et sted med frisk luft og sørg for at vedkommende hviler i en stilling som letter åndedrettet. P264 Vask grundig etter bruk. P302 + P352 VED HUDKONTAKT: Vask med mye såpe og vann. P280 Benytt vernehansker /verneklær/vernebriller/ansiktsskjerm. P362 Ta av tilsølte klær og vask disse før de brukes på nytt. P270 Ikke spis, drikk eller røyk ved bruk av produktet. P301 + P312 VED SVELGING: Kontakt GIFTINFORMASJONEN eller lege ved ubehag. P305 + P351 + P338 VED

	KONTAKT MED ØYNE: Skyll forsiktig med vann i flere minutter. Fjern eventuelle kontaktlinser dersom dette enkelt lar seg gjøre. Fortsett skyllingen. P337 + P313 Ved vedvarende øyeirritasjon: Søk legehjelp. P333 + P313 Ved hudirritasjon eller utslett: Søk legehjelp. P363 Vask tilsølte klær før de brukes på nytt. P301 + P310 VED SVELGING: Kontakt umiddelbart GIFTINFORMASJONEN eller lege. P331 IKKE framkall brekning. P273 Unngå utslipp til miljøet.
Referanser (Lover/Forskrifter)	Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). 1.6 2004 nr. 930. Transport om farlig gods:ADR/RID,IMDG,IATA. HMS-databladet er utarbeidet/revidert etter 1 ATP til CLP. Forskrift om gjenvinning og behandling av avfall (avfallsforskriften). 1.6 2004 nr. 930. Administrative normer om forurensninger i arbeidsatmosfære. Forskrifter om helsefare-,brannfare-, eksplosjonsfare-,miljøfaremerking med veiledning. Norsk Stoffliste (SFT, Arbeidstilsynet,DSB,Petroleumstilsynet).

16. Andre opplysninger

Liste over relevante R-setninger (i seksjon 2 og 3).	R10 Brannfarlig. R20/21/22 Farlig ved innånding, hudkontakt og svelging R36/38 Irriterer øynene og huden. R43 Kan gi allergi ved hudkontakt. R51/53 Giftig for vannlevende organismer: kan forårsake uønskede langtidsvirkninger i vannmiljøet R65 Farlig: kan forårsake lungeskade ved svelging.
Leverandørens anmerkninger	SØRCO har ikke ansvar for feil eller mangler i opplysninger fra produsent/leverandør. Produsent/leverandør av det kjemiske produktet, oppgitt i seksjon 1 i HMS-datablader er juridisk ansvarlig for databladets innhold. Utarbeidet/ revidert av SØRCO AS. Koppholen 6. Postboks 8040, 4068 Stavanger. tlf. 51639000 webside: www.Sorco.no Kvalitetssikret av ApplySørco AS etter 1 ATP til CLP.
Ansvarlig for Sikkerhetsdatablad	Sørco AS